

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського
МОЗ України»

КЛІНІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

Щоквартальний
науково-практичний журнал

Заснований у грудні 2010 року

- Експериментальні дослідження
- Терапевтична стоматологія
- Хірургічна стоматологія
- Ортопедична стоматологія
- Дитяча стоматологія

№ 3–4 (12–13), 2015

ЗМІСТ

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

- Мисула Н. І.* Зміни інтерлейкінового профілю та рівня імуноглобулінів у щурів із запальними захворюваннями слизової оболонки порожнини рота при різних видах лікування 7
- Магльона В. В.* Морфологічне обґрунтування ефективності сорбційної корекції структурних змін у великих слинних залозах щурів при моделюванні хронічного отруєння алкоголем 12

ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

- Дирик В. Т.* Розповсюдження захворювань пародонта у працівників агропромислового комплексу, які працюють в умовах відкритого та закритого ґрунту за впливу пестицидів 21
- Залізник М. С.* Мінеральні води у комплексному лікуванні захворювань пародонта 25
- Мельничук Г. М., Личковська О. Л.* Застосування фізичних (апаратних) методів видалення зубних відкладень та полірування поверхні кореня у пародонтології 30
- Слобода М. Т.* Результати дослідження фізико-хімічних властивостей ротової рідини та стану гігієни порожнини рота і тканин пародонта в осіб молодого віку з деформуючими дорсопатіями 39
- Холодняк О. В., Добровольська М. К.* Ефективність лікування локалізованих захворювань тканин пародонта в осіб молодого віку за показниками дослідження швидкості саливації та стану кислотно-лужного балансу в порожнині рота 46

ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

- Нагірний Я. П., Козак Д. В.* Вікові особливості реакції імунної системи у постраждалих із травматичними переломами нижньої щелепи 53
- Галагдіна А. А.* Досвід вивчення хірургічної стоматології студентами-випускниками стоматологічного факультету Буковинського державного медичного університету 58

ОРТОПЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

- Гурандо В. Р.* Пошкодження керамічного покриття мостоподібного металокерамічного протеза: клінічний випадок інтраоральної непрямої реконструкції 62
- Костенко Є. Я., Рівіс О. Ю., Брехлічук П. П., Гончарук-Хомин М. Ю., Белей О. Л.* Математичне обґрунтування позиції брекетів у ділянці міні-імплантату з метою ортодонтичного корпусного переміщення зубів 66

ДИТЯЧА СТОМАТОЛОГІЯ

- Бабенко А. Д.* Організація проведення підсумкового модульного контролю з предмета «Ортодонція» на IV курсі навчання на кафедрі дитячої стоматології Івано-Франківського національного медичного університету 73
- Безвушко Е. В., Машкаринець О. О., Чухрай Н. Л., Сов'як О. О.* Значимість суб'єктивних індикаторів стоматологічного здоров'я для оцінки якості життя дітей із різними рівнями інтенсивності карієсу зубів 77

CONTENTS

EXPERIMENTAL RESEARCHES

- Mysula N. I.* Changes of interleukin profile and level of immunoglobulins in rats with oral mucosa inflammatory diseases during different types of treatment 7
- Maglyona V. V.* Morphofunctional argumentation of effectiveness of sorption correction of structural changes in major salivary glands in rats when modelling the chronic poisoning by alcohol 12

TERAPEUTIC STOMATOLOGY

- Dyryk V. T.* Prevalence of periodontal diseases in workers of agroindustrial complex in the conditions of open and closed soil under the influence of pesticides 21
- Zaliznyak M. S.* Mineral waters in complex treatment of periodontal diseases 25
- Melnychuk H. M., Lychkovska O. L.* The use of physical (hardware) methods of removing plaque and polishing the root surface in Periodontology 30
- Sloboda M. T.* Research results of physical and chemical properties of saliva and status of oral hygiene and periodontal tissues in young people with deforming dorsopathies 39
- Kholodnyak O. V., Dobrovolska M. K.* Effectiveness of treatment of localized diseases of parodont tissues in young people by the indices of the research of salivation speed and the state of acid base balance of oral cavity 46

SURGICAL STOMATOLOGY

- Nahirnyi Ya. P., Kozak D. V.* Age specifics of immune system reactions in patients with mandible traumatic fractures 53
- Halahdyna A. A.* Experience of studying Surgical Stomatology for students-graduates of Stomatological Faculty of Bukovynian State Medical University 58

ORTOPEDIC STOMATOLOGY

- Hurando V. R.* Fractured ceramic-fused-to-metal restorations: clinical case intra-oral repair for indirect reconstruction techniques 62
- Kostenko Ye. Ya., Rivis O. Yu., Brehlichuk P. P., Honcharuk-Khomyn M. Yu., Beley O. L.* Mathematical argumentation of bracket position at the region of miniimplant to provide corpus orthodontic tooth movement 66

CHILDREN'S STOMATOLOGY

- Babenko A. D.* Management of the final module control in «Orthodontics» at IV course at Pediatric Stomatology Department 73
- Bezvushko E. V., Mashkarynets O. O., Chukhray N. L., Sovyak O. O.* The importance of subjective indicators of dental health in the quality of life assessment of the children with different levels of dental caries intensity 77

©А. А. Галагіна

Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет»

Досвід вивчення хірургічної стоматології студентами-випускниками стоматологічного факультету Буковинського державного медичного університету

Резюме. У статті висвітлено проблему вивчення стоматологічних хірургічних дисциплін студентами V курсу стоматологічного факультету. Зроблено акцент на формуванні освітньо-інформаційного середовища, як засобу підвищення ефективності підготовки кваліфікованих спеціалістів. Проаналізовано досвід використання інформаційно-комунікаційних технологій у вищих медичних навчальних закладах.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, освітньо-інформаційне середовище, студенти-випускники.

А. А. Галагіна

Высшее государственное учебное заведение Украины «Буковинский государственный медицинский университет»

Опыт изучения хирургической стоматологии студентами-выпускниками стоматологического факультета Буковинского государственного медицинского университета

Резюме. В статье представлено проблему изучения стоматологических хирургических дисциплин студентами V курса стоматологического факультета. Акцентируется на формировании научно-информационной среды как способа повышения эффективности подготовки квалифицированных специалистов. Проанализировано опыт применения информационно-коммуникационных технологий у высших медицинских образовательных учреждениях.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, научно-информационная среда, студенты-выпускники.

A. A. Halahdyna

State Higher Educational Institution «Bukovynian State Medical University»

Experience of studying Surgical Stomatology for students-graduates of Stomatological Faculty of Bukovynian State Medical University

Summary. This article adduces the problem of studying Surgical Stomatology disciplines by the 5th year of Stomatological Faculty. The focus is made on the formation of educational-informational environment, as the way of effectiveness improvement of training the qualified specialists. It is

analyzed the experience of using the informational communicational technology in higher medical establishment.

Key words: informational communicational technology, educational-informational environment, graduate students.

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, світові тенденції гуманізації, інтеграції та глобалізації суспільства визначили нові пріоритети розвитку освітньої галузі. У національній доктрині розвитку освіти зазначається, що одним із основних аспектів реформування системи освіти є впровадження у навчально-виховний процес сучасних педагогічних і науково-методичних досягнень, а одним із основних шляхів удосконалення змісту освіти, є широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

На сьогодні навчання у вищому медичному навчальному закладі доволі складний і різноплановий процес. З кожним роком зростають обсяги інформації, яку студент повинен засвоїти, що змушує шукати сучасні та досконалі шляхи організації навчальної діяльності. У навчальний процес впроваджуються нові технології навчання, розширюються інформаційні ресурси. Ці інновації, спираючись на інформаційну інфраструктуру, змінюють підхід, характер та методику викладання навчальної дисципліни. В останні роки значно покращилась оснащеність комп'ютерною технікою навчальних закладів нашої країни. Сучасні телекомунікаційні системи змінюють підходи та способи подання навчальної інформації, створюючи ефективне навчальне середовище з організацією на індивідуальні можливості та потреби студентів-випускників.

Проблема використання мультимедійних технологій у навчальному процесі широко й плідно досліджується в науковій та науково-методичній літературі останніх десятиліть, однак проблема формування освітньо-інформаційного середовища залишатиметься однією з найактуальніших.

Метою дослідження стало дидактичне обґрунтування та розробка комплексної системи використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у проце-

сі вивчення хірургічної стоматології студентами-стоматологами V курсу Буковинського державного медичного університету.

Матеріали і методи. Ми розробили навчально-методичний комплекс, який містить лекційні, практичні та самостійні заняття, і спрямований на підвищення ефективності вивчення хірургічної стоматології студентами V курсу стоматологічного факультету через широке використання ІКТ.

Результати досліджень та їх обговорення. Пошук підходів до підвищення ефективності лекційних занять передбачав розробку системи мультимедійних лекцій з хірургічної стоматології. Головною перевагою мультимедійного курсу лекцій, на нашу думку, є інтерактивна взаємодія викладача із студентською аудиторією. Програмно-апаратні засоби забезпечують одночасне відтворення лекційного матеріалу та надають можливість спілкування з аудиторією. При потребі можна зупинити зображення і здійснити додаткові пояснення. Мультимедійна лекція дає змогу варіювати послідовність і форму подачі навчального матеріалу, відносно легко повертатись до раніше поставлених схем, малюнків, фотографій з різними клінічними випадками та рентгенограм для уточнення або встановлення зв'язків з новою інформацією.

На сьогодні студенти надають великого значення не лише змісту, а й формі подачі матеріалу. Тому, на нашу думку, використання ІКТ підвищує зацікавленість студентів самою лекцією, а потім і навчальним процесом; студенти часто спершу запам'ятовують не зміст матеріалу, а форму його подання, і підвищення рівня наочності лекційного матеріалу дає можливість зацікавити студента навчальним предметом та розширити шляхи опанування матеріалу.

Спостереження засвідчують, що мультимедійні лекції підвищують інтерес до

інших форм використання інформаційних технологій, наприклад до дистанційного навчання з використанням інтернет-технологій.

Найсучаснішим засобом донесення інформації є використання електронних носіїв. У нашому університеті створений потужний сервер дистанційного навчання, де студенти мають можливість ознайомитися з інформацією щодо навчального процесу, зокрема: розкладами практичних занять і лекцій; матеріалами для підготовки до практичних занять і тем винесених на самостійне опрацювання (тексти, малюнки, графіки, схеми, відеофільми, посилення на інші інтернет-джерела); електронними книгами і журналами. Наявність навчальної інформації в електронній формі дає студентам можливість опанувати знання в зручному для них темпі та режимі роботи, що значно покращує їх підготовку до ЛІ «КРОК-2. Стоматологія».

Упровадження нової системи організації навчального процесу активізувало пошуки та розробку методик «стандартизованого контролю теоретичної та практичної підготовки студента». На практиці це призвело до широкого використання тестів. Для організації контролю знань та вмінь використовуємо систему дистанційного навчання «Moodle». Тестування є одним із ефективних способів оцінки знань і вмінь студентів та має ряд переваг, а саме: оперативність отримання результатів; значне розширення кола студентів, які можуть одночасно проходити перевірку; можливість швидко змінювати кількість та склад тестових завдань, які використовуються під час тестування; автоматизація підбору тестових завдань; автоматизація визначення оцінки. Однак головною перевагою тестування є значна економія часу порівняно з усним опитуванням.

Провідна роль в опануванні знаннями належить самостійній роботі. При плануванні самостійної роботи студент керується навчальною програмою і методичними рекомендаціями з навчальної дисципліни. Програма визначає, на що слід звернути особливу увагу, якою літературою користуватися. Чітке планування і пра-

вильна організація самостійної роботи студентів відіграють особливе значення в оволодінні програмним матеріалом.

Можна виділити два види самостійної роботи студентів: аудиторну самостійну роботу, що відбувається під контролем викладача і самостійну роботу, яка не передбачає безпосереднього контролю викладача (позааудиторна: підготовка до практичних занять, складання модульних контролів, заліків тощо). Ефективним засобом посилення і тієї й іншої є використання інформаційних ресурсів. На сучасному етапі можливості організації самостійної роботи студентів розширюються завдяки роботі з навчальними програмами, тестовими системами, а також інформаційними базами даних.

Дослідження свідчать, що використання системи «Інтернет» сприяє розвитку мислення, змінює стиль розумової діяльності, підвищує мотивацію студентів до самостійної роботи, сприяє реалізації індивідуального підходу до навчання.

Розроблені нами мультимедійні матеріали широко використовуються на практичних заняттях. Теоретичний матеріал, як правило, подаємо у вигляді презентацій, що містять рентгенограми, фотографії клінічних проявів у порожнині рота тих чи інших захворювань, відеофільми, в яких продемонстровані принципи та методики лікування хірургічних стоматологічних захворювань. Така форма подачі матеріалу, на нашу думку, є унікальною, наочною, динамічною, збільшує активне мислення студентів, легко запам'ятовується та здатна максимально наблизити умови, створені в навчальній аудиторії, до умов майбутньої повсякденної діяльності лікаря.

Таким чином, використання мультимедійних технологій у навчанні студентів-випускників стоматологічного факультету – потужний інструментарій для подання інформації у наочній і доступній формі та дає змогу реалізувати особистісно-орієнтований підхід у фаховій підготовці майбутніх спеціалістів, а інформаційно-комунікаційні технології дають змогу зробити наочним практично кожен елемент

навчального матеріалу. Цифрові проекти надають широкі можливості для ілюстрації – на екран можна винести всю візуальну інформацію, що знаходиться на моніторі комп'ютера – аудіо-, відеофільми, всі види анімацій.

Список літератури

1. Адаменко О. В. Теоретико-методичні засади навчання студентів аналізу даних з використанням комп'ютера / О. В. Адаменко // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2010. – № 17. – С. 31–35.
2. Ковальчук Л. Я. Впровадження новітніх методик і систем навчального процесу в Тернопільському державному університеті імені І. Я. Горбачевського / Л. Я. Ковальчук // Медична освіта. – 2009. – № 2. – С. 10–14.
3. Ванина Е. Ю. Технологии мультимедиа в учебном процессе / Е. Ю. Ванина, А. Н. Леонтьев // Высшее образование сегодня. – 2008. – № 2. – С. 73–76.

Проведені нами дослідження свідчать, що глибина та рівень засвоєння студентами-випускниками навчального матеріалу істотно зростає при використанні обґрунтованої системи інформаційно-комунікаційних засобів.

4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості освіти у Європейському просторі вищої освіти. – К. : Ленвіт, 2006. – С. 15–16.
5. Рогальська Н. В. Педагогічний супровід наукової діяльності студентів / Н. В. Рогальська. – Умань : ВЦ «Софія», 2007. – С. 102.
6. Система дистанційного навчання як ефективна складова підготовки лікарів-інтернів до ліцензійного інтегрованого іспиту «КРОК 3. Стоматологія» / Н. Б. Кузник, А. В. Бамбуляк, В. А. Гончаренко [та ін.] // Молодий вчений. – 2014. – № 7(10) – С. 119–120.

Отримано 08.08.15